

Partie Aljechin vs Bogoljubov

V knize 300 vybraných partií (Fikzkultura i sport, Moskva 1954) mě zaujala partie Aljechina s Bogoljubovem, hraná na turnaji Bad Neuheim v roce 1937.

Aljechin – Bogoljubov

(komentáře Aljechin)

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Jf3 Jf6 4. Jc3 Se7 5. Sg5 h6 6. Sh4 O-O 7. e3 b6

Tento systém zahájení poměrně často a úspěšně uplatňuje Tartakower (Poznámka Panova – V SSSR tento systém detailně rozpracovali Bondarevskij a Makagonov). Bílý má proti ní několik možností boje, nicméně ani jedna z nich se nejeví zcela úspěšným vyvrácením.

V této partii jsem se rozhodl dovolit černému realizovat jeho plán vývinu, přesněji – prvou část tohoto plánu, spočívající v tazích Sb7, Jbd7, c7-c5 a poté se pokusit vytěžit z výhody pouze z jediného detailu pozice, jmenovitě toho, že černá dáma nedisponuje diagonálou a5-d8 a proto nebude snadné najít pro ni vhodné pole. Průběh partie ukáže, do jaké míry se provedení této ideje ukázalo být úspěšným. Samotná partie neobsahuje taktické jemnosti a vzrušující okamžiky, nicméně kvůli tomu není nudnou a přinese užitek hráčům studující teorii.

8. Vc1 Sb7 9. Se2

Černému se nabízí možnost získat tempo prostřednictvím výměny pěšců.

9. ...dxc4 10. Sxc4 c5 11. O-O Jbd7

Pokud 11. ...Jc6, tak 12.dc Dxd1 13.Vfxd1 a černý by měl obtíže spojené s možným vniknutím věže na 7. řadu.

12. De2 Je4

Mám za to, že tento tah by zvolilo mnoho mistrů, protože vynucením výměny dvou lehkých figur, dělá hru černého více volnější, konkrétně mu zajišťuje bezpečné místo pro dámu. Nicméně zůstává otázkou, nedává-li složitější pokračování 12. ...a6 13.Vfd1 b5 lepší perspektivy na vyrovnání hry. Po tahu v textu se u černého po výměně střelce b7 rychle projeví slabost bílých polí na dámském křídle.

13. Jxe4 Sxh4

Nebo 13. ...Sxe4 14.Sg3!

14. Jc3!

Tento prostý ústup je mnohem efektivnější, než pokračování 15.Jd6 Sxf3 16.Dxf3 Se7, nutící bílého ke zbytečné ztrátě času, nebo 15.Sd3 Sf6, po němž se černý vyhne výměně bělopolného střelce.

14. ... Sf6 15.Vfd1 De7

Spojení věží se nakonec zdařilo, ale nyní následuje dokončení manévru bílého.

16. Sa6 Vab8 17. Sxb7 Vxb7 18. Je4!

Za účelem plného ovládnutí sloupcem „c“ připouští bílý izolaci pěšce d4, který nicméně, jak ukazuje další průběh partie, vůbec není slabý.

18. ...cxd4 19. exd4

Pokračování 19.Jxd4 Sxd4 20.Vxd4 Jf6 by bylo dobré leda pro „pohodlnou“ remízu.

19. ...Vd8

Postavení černého se stalo obtížným. Po 19. ...Jb8 20.Je5! by se mohl, alespoň dočasně, vyhnout zhoršení své pěšcové konfigurace na královském křídle, nicméně nalézt vhodný plán další hry by bylo obtížné, jako i po tahu v partii.

20. Da6 Jb8 21.Jxf6+ gxf6 22. De2

Bílý má nyní dvě důležité výhody – otevřený sloupec „c“ a slabé černé královské křídlo.

22. ...Vbd7 23. Vd3 Vd5 24. Vdc3

Jelikož na obranu pěšce d4 postačuje samotný jezdec, věže mohou a musí být využity pro vytvoření silného tlaku po sloupci „c“.

24. ...Kh7 25. h3 a5

To oslabuje pěšce b6, ale po jiných pokračováních by vyžadoval trvalou ochranu pěšec a7.

26. a3

Jelikož soupeř nemá k dispozici vhodné tahy, může bílý poklidně vyspravit malé nedostatky ve své pěšcové výstavbě.

26. ...Vg8 27. Vc7 Jd7 28. V1c6 Df8 29. Dc2+!

To je přesnější, než 29.Vc8 Dg7! 30.Dc2+, protože by měl černý odpověď 30. ...Dg6.

29. ...f5

Jinak bude tah 30.Vc8 ještě účinnější.

30. Vc8 De7 31. Vxg8

Věž g8 je nutné vyměnit, aby se předešlo možné aktivitě dámy na královském křídle.

31. ...Kxg8 32. Dc1 Kg7 33. Df4

S hrozbou 34.Dg3+ a 35.Vc8+.

33. ...Dd8 34. a4!

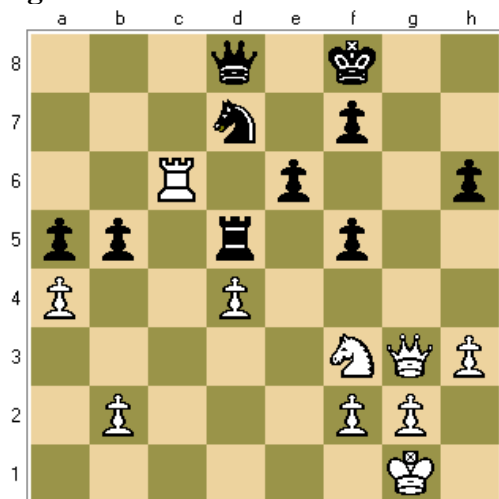
Bílý zabraňuje jednou provždy tahu Vb5 a vystavuje černého do originálního zugzwangu.

34. ...b5

Tento, zdálo by se, samozřejmý tah rychle prohrává. Mnohem lepší bylo 34. ...Kh7, po čemž by bílý koneckonců rozhodl partii

převodem dámy na opačné křídlo: Df4-c1-c4-a6.

35. Dg3+ Kf8

36. Vd6!

Toto získává přinejmenším pěšce a v podstatě vynucuje výměnu dam, po čemž koncovka nepředstavuje výraznější obtíže, protože v pozici černého zůstává mnoho slabin, které lze využít – například pěšec h6.

36. ...Da8

Stejně beznadějně by bylo 36. ...ba 37.Vxd5 ed 38.Dd6+ De7 39.Dxd5.

37. axb5 Db7 38. Vxd5 Dxd5 39. b6 Dc6 40. Dc7 Dxc7 41. bxc7 Jb6 42. Je5 Ke7 43. Jc4

Po tomto váže bílý volný pěšec „b“ minimálně jednu černou figuru k dámskému křídlu, zatímco se bílý král opanuje druhou stranu šachovnice.

43. ... Jc8 44. Jxa5 Kd7 45. Kh2 Kxc7 46. Kg3 Kd6 47. Kh4 Kd5 48. Kh5 Kxd4 49. Kxh6 f4 50. Kg5 e5 51. h4 f6+

Poslední „pokus“, který bílý likviduje nejjednodušším způsobem.

52. Kxf6 e4 53. Jb3+!

Nebo 53. ...Kd3 (c4) 54.Jc5 (d2)+ s dalším 55.Jxe4 Kxe4 56.h5 a bílý vyhraje.

53. ...Kd5 54. h5 Jd6 55. h6 e3 56. fxe3 fxe3 57. Jc1 Je4+ 58. Kg6 černý vzdal

Partie v knize končí již po 55.Jc1 😊